

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. iv. Effectus causæ finalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

cedere ab alia causa efficiente: sed potest eadem appetitio procedere à causis finalibus diversis, v.g. potest aliquis appetere scientiam, vel ad lucrum, vel ad Dei gloriam: ergo hæc appetitio non est causalitas finis.

Respondeo negando minorem, quia certum est quod appetitio scientiæ ad lucrum est actus diversus specie ab appetitu scientiæ ad gloriam Dei, cum actus sumat speciem à fine, ut constat ex morali.

SECTIO IV.

Effectus causa finalis.

Quadruplex quæstio.

At tendenda etiam hoc loco est definitio finis; cum enim ille sit *id cuius gratia fit aliquid*, illud omne dicitur effectus finis, quod fit finis gratia, seu ex amore finis. Ideoque quadruplex hoc loco est difficultas. Prima quoad ipsos actus elicitos voluntatis circa finem, vtrum scilicet simplex complacentia, amor efficax, desiderium & gaudium sint effectus finis: secunda quoad actus elicitos circa media, idest vtrum consultatio, electio & imperium sint effectus finis: tertia quoad actus imperatos circa media, vtrum scilicet ipsa media & usus mediorum sint effectus finis: quarta vtrum ipse finis provt executioni mandatus, sit effectus sui ipsius ut intenti.

Actus elicitus circa finem.

Dico primò, amorem finis, aliosque omnes actus elicitos circa finem, esse proprios effectus finis. Antequam probetur conclusio.

Divisio actuum voluntatis.

Observe actus voluntatis dividi primò in actus elicitos, & imperatos. Eliciti sunt ij, qui producuntur ab ipsa voluntate immediate, ut amor finis: imperati sunt ij, quos voluntas sua virtute causat in aliis potentiis, v. g. in intellectu, in appetitu; imò & sæpius etiam in seipsa, quia unus actus voluntatis alium imperat. Secundò actus elicitos alij sunt circa finem, alij circa media. Eliciti circa finem sunt simplex amor finis, quo volumus finem non attendendo media: desiderium efficax, seu intentio finis, qua volumus finem ut obtinendum per media: gaudium, seu fructio & delectatio, quæ tria synonyma sunt, & sunt ipsa quies voluntatis in bono obtento & possessio, duo primi sunt in ordine intentionis, & præcedunt assequutionem finis; tres alij sunt in ordine executionis, imò illam sequuntur. Actus elicitus circa media, sunt consultatio, seu inquisitio mediorum, electio vnus præ alio, imperium, & usus, seu applicatio aliarum potentialium ad agendum ea que necessaria sunt ad talis finis assequutionem. Duo primi actus pertinent ad ordinem intentionis, duo alij ad ordinem executionis. Hic igitur ordo est horum actuum, post finis cognitionem amor, intentio, consultatio, electio, imperium, executio, gaudium & fructio.

Actus circa media.

Ratio ergo conclusionis est, quia quod procedit à fine provt alliciente voluntatem propter bonitatem suam ut diligibilem, est verus effectus finis: sed amor, desiderium, & gaudium procedunt à fine provt alliciente voluntatem, ut patet: ergo illi sunt effectus finis.

Dico secundò, electionem mediorum, ipsamet media, & omnes actus, tum elicitos, tum imperatos circa media esse veros effectus finis.

Finis causat seipsum.

Ratio est, quia illa omnia sunt ex amore finis. Dico tertio, etiam ipsum finem, provt executioni mandatum, effectum esse sui ipsius provt intenti.

A Ratio est, quia finis provt existens in executione, fit ex amore finis intenti; finis enim ut causer, non requirit actualem existentiam, sicut requirunt eam reliquæ causæ, quæ propterea causare non possunt seipsas.

Obiicitur primò, illud solum est effectus finis, quod fit gratia finis, idest ex amore finis: sed amor finis non fit ex amore finis; nam sic daretur processus in infinitum: amor enim finis supponeret alium amorem finis, & hic alium. Imò sola media esse videntur effectus finis, non autem actus illi voluntatis.

Resp. distinguendo antecedens; illud solum est effectus finis, quod fit ex amore finis, si fieri ex amore finis significet fieri à voluntate ut obiectivè, & excitata per bonitatem finis, concedo maiorem; si autem fieri ex amore finis, seu finis gratia, fit fieri ex priori amore & intentione finis, nego illud solum esse effectum finis, quod ita fit ex amore finis. Amor, & intentio finis priore modo sunt ex amore finis, non autem posteriore modo; idest, non sunt ex formali amore finis, sed ex attractione illius obiectivæ.

Obiicitur secundò, Causalitas finis cessat obtento fine: sed gaudium, & fructio sunt circa finem iam obtentum: ergo causalitas finis non exercetur circa illam.

Secunda obiectio.

Respondeo verum esse, quod obtento fine, cessat omnis actio circa finem consequendum, sed non cessat omnis actio circa finem iam possessum; tunc enim in locum desiderij succedit gaudium, quod est longè perfectius desiderio.

Obiicitur tertio, illud non est effectus finis, quod non amatur propter finem: electio mediorum non amatur propter finem, sed solum medium electum per illam; non enim amat voluntatem medicinæ ille qui vult medicinam propter sanitatem: ergo electio mediorum non est effectus finis.

Tertia obiectio.

Resp. negando maiorem; nam ut aliquid sit effectus finis, sufficit quod fiat ex amore finis, non requiritur autem ut ametur reflexe propter finem; finis enim est id cuius gratia fit aliquid, non cuius gratia amatur aliquid.

SECTIO V.

Quenam agentia agant propter finem.

In triplici differentia sunt ea quæ agunt; quædam prædita sunt intellectu, Deus, Angelus & homo; quædam solum habent cognitionem sensitivam, ut bruta; quædam carent omni prorsus cognitione, quæ vocantur agentia purè naturalia. De Angelo & homine non potest esse controversia, quia illi cognoscunt finem ut propter se amabilem, & ad illum eligunt media. Difficultas itaque primò est de Deo, secundò de brutis, tertio de agentibus purè naturalibus.

Dico primò, actiones Dei ad extra esse verè ad propriè propter finem; actiones autem ad intra non esse vllò modo propter finem.

Deus agit propter finem.

Observe, Dei actiones alias esse ad intra, alias ad extra. Actiones ad intra sunt actus immanentes Dei, cognitio, amor, gaudium, non tantum quatenus amat seipsum, & fruitur seipso; sed quatenus etiam amat creaturas; actus enim ille amoris est intra Deum. Actiones ad extra illæ appellantur, quibus Deus producit aliquid extra se, ut creatio mundi, conservatio, cooperatio. Dixi ergo Deum nihil operari extra se propter creaturas ut causas finales;

Actiones Dei ad extra, & ad intra.